

وقوعنا و در دونه

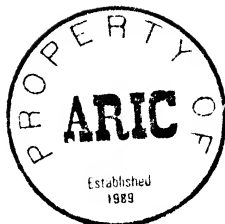
دمحمد الله رازق

شعرونو مجموعه

جزا ۱۳۶۶

Ketabton.com

دگورنیو چارو وزارت
دسیاسی چارونوی ریاست
دخبرونو لوی آمریت
دآثارو دچاپولو حسانگه

وختونه او دردونه

د محمدالله رازق د شعرونو مجموعه

د سمو نیار عبد القیوم حکیمزی په اهتمام

۱۳۶۶ - جوزا

شمیر : ۲۰۰۰ تو که
پرله پسی لمبر: ۱۴۶
دچاپ خای : دولتی مطبعه

فهرست

صفحه	عنوان
۱	سر یزه
۲	داکتر که شا عر
۶	دشا عر له خوا
۷	دزپه در دونه
۹	ستپری و عدی
۱۰	انتظار
۱۱	بیخودی
۱۳	خیری گر یوان
۱۵	خلمی ته
۱۶	یادونه
۱۷	داشنا غیره
۱۹	الوتی رنگ
۲۰	غزل
۲۱	مور ته
۲۲	دخال او خط شا عر ته
۲۳	لوی آسمان ته
۲۴	لاله
۲۵	پلمی
۲۶	دخپلواکی ناوکی
۲۷	عشقه
۲۸	انقلابی خار ندوی
۲۹	دخپلواکی شهید
۳۰	ننیکلا

صفحه	عنوان
۳۱	حسنه
۳۲	هجره!
۳۳	پیغور
۳۴	دنشی گناه
۳۵	دافغان په نامه
۳۶	دمینی یاد
۳۷	دانقلاب سرود
۳۹	دهیواد ترا نه
۴۱	دانقلاب لاره
۴۳	دآرمان سا قی ته
۴۵	وفا
۴۷	خوا نی هیلی
۴۹	هونبیار جنون
۵۱	پسر لی ته
۵۳	حبیب
۵۵	دسولی ناوکی
۵۷	نیکلی اشنا
۵۹	المیا مو نه
۶۱	دوفالا پی
۶۳	غزل
۶۴	غزل
۶۵	دغزل پلاره!
۶۶	بیغله غزل
۶۷	وختو نه او در دو نه

سویزه

زمون د ټولني د لرغو نې ادب او فرهنگ به سمسور بڼې کې هره ورځ نوی گلان غورې پېرې او تاندې غوټې ، دنويو وېزو سره يو ځای د نويو نويو نوښتونو په لــــورسرونه او چټوي او زمون د ژوند د مختليفو اړخونو د پر مختگ دلاري د کاروان او قافلي سره يو ځای په ورين تندي باندي خوځېږي او پرمخ درومي .

زمون د ژوندي فر هنگ پدي وياړليو پړاو ونو کې خورا ستر ستر رسالتو نه پر لاته دي چــــي تاريخي بنسټونه لري او د دغه قــــا نوني تگنوري په هر گام کې يې شماره وياړونه په برخه شو يدي . شعر د هنر دکورني خورا ښکلي او ونای غړي دي چي واقعيتونه او د چاپير يال يېښي په خورا نازکو او خاصو الفاظو کې بيانوي او انعکاس ورکوي .

شعر په خپل جوړښت ، ښکلا او الهام کې ځانگړي صفتونه لري په تېره بيا هغه شعر چي د زړونودتل څخه راپورته کېږي هرو مرو په زړونو کې ځای نيسي او زيات شمير مينه وال مومي .

دلته د (وختونه او درد ونه) شعري مجموعه په باب خبرې کوو، چي شاعر رښتيا هم د خپلي ټولني د ځور يدلي انسان اود هغه د ژوند په باب هر اړخيز او ښکلي تصور يرونه وړاندي کړي دي .

دغه شعري مجموعه چي گران لوستونکي يې لولي ديوه ځوان

ڊاڪٽر

45

شاعر

دياردمسپيني خو لي ٿو ا ب شو ترقيا مته معطل
دميني خدايه رانه لري پيغورو نه نه ڪري

لڙهه موده ڪيڀي ڇي دڄوان شاعر ڊاڪٽر محمد الله را زق ســــره پيڙنم.
اونڙوخت ڪيڀري ڇي دهغه شعرونه هي لوستلي او يا اوريدلي دي . او
اوس يي دشعرونو مجموعه زما پسه ويراندي پرته ده اولهه ما شخه يي غو-
بستنه ڪري ڇي شه پري و ليڪم .

نوددغه ضرورت په خاطر مي بيا درازق شعرونه ولوستل او ڪه
ڙوند باقي و بيا به يي هم و لولم . خبري او بحثو نه به پري و ڪرو .

رازق دمسلڪ په لحاظد طب ڊاڪٽر دي داسي ڊاڪٽر ڇي په سنگرونو ڪي
دڀيرو زخمو نو ٽڪور شو يدي ا و داسي ڊاڪٽر ڇي په سنگرونو نو ڪي
يي دڙو ندي پا تي ڪي دويه خاطر ڀيري هلي ڄلي
ڪر يدي او لالگيا دي ڪوي يي او ڀيرا ميدونه ورته ستر گي په لاره
دي .

له بلي خوا را زق دڄوان او نو ڪاره شاعر دي خو در ا زق
شعرونه خپه زرونو ته خوشحالي او تسلي و رکوي زه غوا ڀم

چی دنته درازق په شاعری خبری و کرم یعنی دهغه دشعر او شاعری په باب
شه و لیکم : وایی چی شعرد شا عردزره آواز دی، شعردشاعر هیله ده.
او شعر دشاعر ارمان اودشاعر دفکراخیال نمایندگی کوی اوښه شعرونو بیا
سغه شعر دی چی دشاعر دزیره د تل نه راووزی اود لوستو نکو او یا
هم دشعر د مینه ووا لو دزیره په تل کی ځای و نیسی .خومون او سدا حکم
نه شو کولای چی درازق شعردشعر دمینه ووا لو په زره کی خو مره ځای
لری او داپته لوستو نکو ته هغه وخت ښه لگیدلی شی چی د هغه
شعر ولو لی.

رازق همدا اوس دخپلی مینی لاری څاری څکه چی هغه د مینی او
وفا شاعر دی اودالاری پدی خاطر څاری چی هغه خپل منزل ته ور سپری
او هغه څه چی دی یی لاری څاری را به شی او پخلا به شی
او ضرور به راځی او ضرور به پخلا کېږی خوداچی شاعر به تر کو مه
وخته پوری دغه لاری څاری نوداهم معلو مه نه ده خو دی باور لری چی
راځی نو څکه خو وایی چی:

لاری به یی څار مه او رابه شی ښو کی به یی لویږمه پخلا به شی
دا می گه و یلو نور یی نه وایم مینی ته سجده کو م گناه به شی
او له دی څخه داسی معلو مینی چی دشاعر په زره کی د مینی اوربل
دی او هیڅ یی په آرام نه پریږدی. داچی دده په زره کی کومه مینه ده،
آیاد خلکو سره مینه لری ، دو طن سره مینه لری او که په خپله خاوره
اود خپلی خاور ی په ځورید لو او کړیدلو خلکو مین دی او که په حسن او
ښا یست مین دی ، خو په هر حال په زره کی یی له ورايه یودرد او یوه
مسته شان جنه به په ټو پو نـــو ښکاری .

او که ددی خبرو نه را تیر شو اودهغه دشعر او شاعر ی په باب
شهو وایو نود اخبره به ضرور کوو چی

دهغه شاعر ی دوزن اودآهنګک له مخی نیمګړی تیاوی نه لری او
موزو نه شاعر ی دده دهغه مسلک او شاعر ی دواړه د هغه
داو لس دپاره دی دخپل و طن د رنځیدلو او کړیدلو خلکو دپاره دی
اوداد هغه لومړی نی شعر ی تجربه ده. او په لومړی ګام کی د داسی
یوځوان شاعر نه لورپه هیله او طمعه بی ځایه ده.

رازق که نن شعروایی او شاعر ی کوی نو سبابه ضرور د هغه
شاعر ی زموږ دمعا صری شاعر ی دکا روان ملګری کیږی اوځا نګړو پر
مختګونو ته به رسیدی او موږ د شاعر زیاتو بریا لیتو بونو ته
سترگی په لاره یو او د رازق نه د پښتو شعر د مینه والو هیله
اوارز و هم دغه ده رازق که زموږ د نن ورځی نو کاره شاعر
دی نو زموږ دغه ځوان شاعر به د سباور ځی بنه، پوځ اوو تلی شاعر
عرو ی اوزموږ د شعر د بڼی یو غوږ یدلی ګل به وی .

د رازق د شعر اود هغه په هنری نو بڼت ډیری او هراړ خیزی خبری
کیدای شی خو دلته نه ځای یږی خو له چاپ او خپریدو
وروسته به بیا پر ی خبری وکړو ددغی مجموعی چاپ یو په زړه پوری
فر هنگی ګام دی او چاپ به یی زموږ د شعر بڼکی محفل لا بڼکی کړی
زه د رازق په شعر نوری خبری نه کوږ هر څه چی دی تاسی به یی
په خپله پکی ووینی داتاسی اودا هم د رازق د شعرونو لومړنی ډالی.

په پښتني مینه
افضل ټکور

دشاعر له خوا

کله چې د خپلو شعر و نو په باب له تا سو گرا نو لو ستو نکو او د شعر له مینه والو سره خبری کول غوا ږم هغه څه می تر ستر گو گززی او یاد ته رایی څه چې تر دی نن ورځی پوری زما په شخصی ژوند کی اوڅه په اجتماعی لحاظ زمو زبه څور ید لو خلکو با ندی تیر شو ید ی داسمه خبر ه ده کله چې یوه ټو لنه د پینبو او واقعا تو گرم میدان ته ورگډشی او یا په بله ژبه په خلکو کی د نوی روح د پیدا کولو او د نوی ژوند لارو لټولو ته رابور ته شی نو طبعی خبره ده چې ددغیر پینبو او را وینسید نوانعکاس او تصو یر تر هر چا ږ و مبی دټو لنی د متعهد او رسا لتمد وشاعرانو په غاږه لو یر ی او تر هر چا زیات د مخکینو شاعرانو د پاملرنی وړ گرځی او د هغوی دا حسا سا تو نازکو پا ټو ته نوی حرکت او نوی هیمنه او نوی مینه ور سپاری .

زموون نننی شعر نوی شعر دی او که په هر قالب کی ویل شو یدی هرو هرو نوی اږ خو نه او نوی غو بنسټنی له ځا نه سره لری .

زمو دشعر دبنسکلا د څر نگوا لی به باب قضاوت له تا سو محتو مو لو ستو نکو سره دی ماو کولای شو خپل خو ټو ټی شعرو نه د خپلی ځانگړی میننی له مخی ستا سو په مخکی کین دم . او ددی سره یو ځای عرض کوم چی زه پخپل دی کار کی بریالیتوب ته درسیدو د پاره ډیر وخت ته اږ لرم هیله ده گران لو ستونکی به زما دشعر دا ک وچنی ډا لی دیوه سو غات په تو گه و منی .

دوکتور محمد الله (رازق)

دزپه دردونه

دیار قاصده چی را یاد می تیر یا دو نه نه کپی
دسبا با ده چی رسوا می ارمانو نه نه کپی
دویرا نی زپه کی د خوب تعبیر می و نه وای
له بی پروا جنون نه لری زنجیرو نه نه کپی

له وړانې مینې نه به څه پرمات قلم و لیکم
گوره آشنا ته هی بنکاره دز په دردو نه نه کړی
دیار دسپینې خو لی ثواب شو تر قیا مته معطل
د مینې خدا یه را نه لری پیغو رونه نه کړی
دبنکلی یاد نیشه می مه بایله په میو با نندی
ساقی چی ما ته را نږدی دا سره جا مو نه نه کړی
که رقیبان می و ینی څښی ورنه پوښتلی نه شم
په سره کفن کی می رالوخ سره پرها رو نه نه کړی
زه دازل له نصیبو نه بی نصیبه را غلم
چی پس له مرگه می خفه بیا نصیبو نه نه کړی

زرمتم ۲۷ ر ۱۳۶۵

داسټاد حوزه دپوی غزلی په المپام :

ستړی و عدی

ستړگی شوی لمدی خو ژپیدو ته می پری نه بنودی
او بنسکی غیرتی وی تو ییدو ته می پری نه بنودی
زلفی یی ویدی وی د کمشیو په و لو نو کی
هر تار یی خماروو وینیدو ته می پری نبنودی
خنګ ته یی نر دی شوم په نازکو اداگانو کی
مینا خا طری شوی هیر یدو ته می پری نه بنودی
بیامی له ناز کو شو نه وو اخیستل لوزونه نن
بیرته په شاتلی خو ستنیدو ته می پری نبنودی
ستړی لویه لار په پاخیدو او پرزیدو شو له
ستړی شوی و عدی خو پری بنودو ته می پری نه بنودی

کابل ۱۳۶۵.۱۰.۲۰

انتظار

لاری به یی خار مه او را به شی
پنبو کی به یی لوین مه پخلا به شی
سترگی که حیا خینی بیلین ی نه
زړه کی به یی خای کړ مه زما به شی
او بنکی دغیر ت نه ټیټید لسی نه
رنگ ته به می و گوری آشنا به شی
داسوی اسری دیسر لو نه دی
نه چی دا گلو نه کم بها به شی
دامی که و یلو نوری نه وایم
مینی ته سجده کوم گناه به شی

د پنجشیر دره ۱۳۶۱ ر ۴۲

بیخودی

خه راباندی و شو په اسرو سرشوم
والی په دی لارو او کو خو سرشوم
خو خلی یی دام کی کر ید لی وم
بیا دناز نینی په کمخو سرشوم

پورته می پیاله کړه او نیشه شومه
وړ دسو ځیدو وم په لمبو سرشوم
او بنکو راته سترگو کی گیله وکړه
ماور ته خندلو ، په گیلو سرشوم
دلته ای تقدیره افسانه دی کړم
زه په خوارو زارو ا میدو سرشوم
حسنه !زه په تا پسی را غلی وم
گوره دا نصیب می په کعبو سرشوم
ژو نده !بیخود یو کی می پت ساته
دلته خو په ډیرو نا کر د و سرشوم

کابل ۱۳۶۵.۱۰.۲۵

خیری گریوان

گلی نا حقه تو متوو سو مه
دغو بیکاره نصیبوو و سو مه
کله دی ما ته خنداو نه کپ نه
دا پیرو پیرو منتوو و سو مه

تا خو اول کی راتنه وو ویلی
زه دی داسر په سرغمو و سومه
زړه هی هم درکپ لو، بدله شوالی
اوس پښتنو کی پیغور و سوه مه
خدایه دا مینه راته څه را کوی
دسوی زړه سو یو لمبو و سومه
ظاهر ته مه گوره چی ته می وینی
خدایرو په پټه خوله زخم و سومه
قسمته جار شوی له جنونه څینی
تقدیر په خیرو گریوانو و سومه

د پنځم شپږ دره ۲۴۲ ر ۱۳۶۱

خلمی ته

توره او غیرت می دپلرو سا ته
شان او دبدبه می دشملوساته
گوره چی له یاده یی ونه باسو
ویاږ می دخلا نده تاریخو ساته
یوزره وطن نه می چی تیر نشی
یاد می په هرځای که دابرو ساته
هلمته چی دننگ څخه قصی کیری
دود می دپتمنو پښتنو ساته
تاته می اسره ده در لو گسی شمه
نوم می دتاریخ د میړ نو ساته

زړ مت ۱۳۰۷٫۷٫۱۲

يادونه

سترگو کی خو بونه په ما تير شو لو
بنکلی یی یادونه په ما تير شو لو
خو به ته ویده وی تر بڼه ولاندی
دغه شان و ختونه په ما تير شو لو
گرانه ! تصور کی رانه ورك شو لی
خو مره ناتارونه په ما تير شو لو
دلته دناز کو ، پیغلته ب سره
بیا هغه لوزونه په ما تير شو لو
گر مو خندا گانو محفلو نو کی
پیرو منتونه په ما تير شو لو

جلی ۱۳۶۵ نجراب

دایران دتودی گوئند د هغو مبارزینو په یاد چی له هیواد نه د
بانندی د تبعیدور ځی تیروی

د آشناغیره

مه می گر موه خپلو و وعدو سره در ځم
ډیر یم خو رید لی د در دو سره در ځم
لاره که او زده ده پر وا ننه کوی
ورکه به یی نه کرم ا میدو سره در ځم

وبه خاندی ما ته ژ پ ا گانی به دی وا خلمه
حسن نه دی جار شم له اسرو سره در خم
لری له تانه یم پی زماسره د ز په کور کی
مات به زولانه کپ م پیو ندو سره در خم
توره شپه به تیره شنی سبا ایساریدی نه شی
هله به می و ینی قافلو سره در خم
مخکه او آسمان موبیلولوته عا جزه شول
که سترگی می پ ندی شوی تپیدو سره در خم

زرت ۱۳۵۶

الوتی رنگی

مانه د دردو اود اسرو پوښتنه څه کوی
سوی ایره زپه کی داوړو پوښتنه څه کوی
سترگی می پندی شوی خو تپوس نه کپری
نور راڅینی یاره درنگو پوښتنه څه کوی
بیابه دساقی په سل ستو نو باور ونه کپم
رنگه میکه کی د خمو پوښتنه څه کوی
حسنة ته له ما څینی لا څه غواړی
غیره دجنون کی د پښتو پوښتنه څه کوی
هجره نو زهی خو ند دڅو ریدر څه دی
زما الوتی رنگ کی دسپر لـو پوښتنه څه کوی

کابل ۱۳۶۵ ار. ۱۰

غزل

زړه می که راوسپړی دنیا ته به غزاله شی
خه له ناکردو غواړم و فا ته به غزاله شی
پیغله دسبا ده پهزانگو کی یسی سا تمه زه
لویه به بی و خت کړی او آشنانه به غزاله شی
ما په سل ستو نو او کتو کی میلمنه کړاله
خان می ورنه جار کړلو چی ماته به غزاله شی
دازخمی زړگی به می په مینه کی هیڅ جوړ نه شی
بښه شو چی سستی شولو ادا ته به غزاله شی
خه و کړم د مست جنو ناله سو یو فریادو سره
نن که غزل نه وی نو سبا ته به غزاله شی

کابل ۱۳۶۵.۱۰.۲۰

دسنگر نه لیک

مورته

بیرته راگرځمه خو پاتې دی وختونه موری
اوس می نو پرین ده چی تاو ده شول سنگرونه موری
د عقیدې د سرو جا مو نو تنده ماته نه ده
په هر یوزپه کی انبار شوی فریادونه موری
داد ارما نه په غشی سوی زړه آرام می نه کپری
بیامی گوگل کی انبار شوی انکارونه موری
پرین ده زما په وینور ننگ شی دنبايست گلونه
لادو طن په زپه کی ډیر دی ارما نونه موری

کابل ۱۳۶۳۳۱۲

دخال او خط شاعر ته

دخال او خط شاعره وشرميره
بنکلی اسری په ناکسانو ږدی
داد بنیاست ناوکی چاته پریردی
شنه شنه خالونه په بتانو ږدی

ژرمت ۱۳۵۹ز ۲۱۲

لوی آسمان ته

ستاد نا کردو حساب می و نیوه
پته خوله می نوره چوپیدای نشی
قهر او غصی دی را له مه راو په
زماز په کی آرزو خوور کیدای نشی
ستوری او سپوږمی دی عبادت کوی
داو اړه خدایان درخینی تلای نشی
زه درسره څه وکړم او څه غوا پی
دی سرکی پښتوده ټیټیدای نشی

۶۲۱۱۱۰

ننگرهار

لاله

گردجهان په ښکلو ښکلو نمايسته شو
خو زما په وينو سور زما وطن شو
پانی پانی فریادونه می تر غوږ شوه
ناز نین دانقلاب په سره کفن شو
ددښمن دسترگو خار شوم ترپایه
چي لاله دانقلاب زما په تن شو

کابل ۱۳۶۲

پلمی

جارله شرابی زږه چی ستس شولو آ هو نو کی
او بنکی راته خاندي دپلمو په فریادو نو کی
شونډی که را بولم توری سترگی بی آزار نشی
خونډکوی شراب چی لا زږه ه شولو خمو نو کی
عینه چی رسوا شوه د حیایه لمن پریوتم
حازدی شم جنو نه ددنیا په دوز خو نو کی
نوربه دزخمو په سر زخمو نه آرام نه که مه
پرېرده روڼی او بنکی چی الوان شی سیلابو نو کی

زید آباد - لوگر ۶۵۸۷۲

دخپلواکی ناوکی

مست دشرا بی زړه هوسونو کی
خوارو زارو خلکو تار یخو نو کی
لوی هیواد په زړه کی نو ی هیله وه
غیر درسالت کی ار مــــا نو نو کی
ستره ارا ده په خو ځیدو کی وه
ژمنه د بی باکه تو فــــا نو نو کی
ځمکی او آسمان ته نو ی زیری وه
خواست د زیار ایستو نکو په رزمو نو کی
داد آزاد ی ناو ی به بنکلی شی
نور انقلاب په نو بنتو نو کی

۱۳۶۵۶۶۹

دنجراب و لسوا لی

عشقہ!

توری زلفی دی چي تاو شو ی پو تربله
دنبامار په خیر نیوال یی آسان نه دی
داسری شو نه ی دی چي مستی به مو سکاشی
په غابنو کی خورول یی آسان نه دی
دارخسار دی چي د عشق اورکی خوتییر ی
په خنده کی غولول یی آسان نه دی
که داشعرمی د عشق له بنده خلاص کړم
حماسو ته خو خول یی آسان نه دی

دگو گنر زید آباد ۱۳۶۵ و ۸۲

انقلابی خاوندوی

ستره اراده دزمه انی له ز په او چته شوه
مسته قافله دزلزلی له ز په او چته شوه
میننه دانسان کی سو خید لی پر غصه شولو
نوی افسانه دیارانی له ز په او چته شوه
چیره هوسنا که هندو کش ز په کی نسا شواله
لویه خزانه دسر دری له ز په او چته شوه
ختمه حوصله شوه قهرما ندز په رازونو کی
بنکلی ناو کی دکنهوا لی له ز په او چته شوه

۱۳۶۴ر۲ر۲

د خپلواکي شهيد

هر يوتوری د آشنا په یاد لیکمه
زخمي زړه می په با نــــو آرا مو مه
دا هر آه می چی گوگل ځینی را خپری
ټول به هیر کړم نه چی تا به هیرومه
که سرو وینو دی خندا کپ له کفن کی
سر به ور کپ مه خو تا نــــه ور کومه
تر قیا مته به دی لوړ بو لم ته لوړی
خا طری به دی خواږه زړه کی ساتمه
د وطن زره زره می په تــــاو یان ی
بنکلی یاد د تار یخو به دی ستا بومه

کابل ۱۹ ار ۸ ۱۳۶۵

بنګلا

ډیرې بنګلا ګانې مې ترسترگو شوی
ته خود بنګلا په سر بنګلا شوې
خیال مې دینو په سر و یده شولو
ته چې دې آشنا ته به خندا شولې
سټری آرزو ګانې مې زه وینې شوی
هله د پردو منځ کې و فاشولې
هیر مې کپل غمو نه زه ورځ شوله
ته چې سره پالنګ کې هو یداشولې
نور د بل طیب لا سو نه نه نیسم
سر په سر ز خمو له مې د وړ شولې

کابل ۱۳۶۵/۸/۲۹

حسنه!

حسنه! دبی صبره ارما نو په لاره راغلمه
بنسکلی تخیل کی د اسرو په لاره راغلمه
ژمنه یی د خو لی چی نن او بده شواله
ځکه حیاناکی درا تلو په لاره راغلمه
او بنسکی په گریوا ن کی د تعظیم په دود
څنگ ته دی آشنا زه دلمبو په لاره راغلمه
زور دبی هو شیو چی هو بنیازی کی کم
ځکه پر کعبه د میخا نو په لاره راغلمه
نور به ژر چاپیره نری لو گس شمه
زه د آشنا غیر ته د اورو په لاره راغلمه

۱۳۶۵.۱۰.۱۱ کابل

هجره!

هجره نور می پرین ده له آشنا سره می پرین ده
مل دی یم جنو نه له سارا سره می پرین ده
او بنکی په گریوان زما دز په دستلی په خیر
صبر رانه واخه له ژړا سره می پرین ده
سلام دیار د زلفو چی د خیال په څنو راغی
بنکی تخیل کی له سباسره می پرین ده
عشقه ما پناه راوړه د ځان وسوخیدلوته
پښو کی به دی لویږ مه له تاسره می پرین ده
زه چی بت خانه کی داشنا پښو ته ټیټ شومه
نور دخدای دپاره دی خطا سره می پرین ده

کتابل ۱۳۶۲۲۲

پیغور

یوځلی خو یاره په کیلو کسی راته ووایه
داکه آسان نه وی په کتو کی راته ووایه
زه دی ددین له پیمانی ولی خبر نه کړم
زما د سوال خواب خو په بنو کی راته ووایه
زړه می چی داستا شو دی گناه باندی می مه نیسه
حال دز خمی زړه په خند یدو کی راته ووایه
حسن ته دی ووایه که زما نه شوی
بیانو پیغورونه پښتنو کی راته ووایه

۱۳۶۰.۱۲.۲

د نښی گناه

زړه می اسو یلوکی له خندا نه ناخبره شو
عشق په ليو نتوب کی له ژړا نه ناخبره شو
او ښکی بهیدی تیرو شیبو په یاد
حسن په ښکلا کی له آشنا نه ناخبره شو
راغلم دسا قی دمنتو په کور میلمه شومه
عقل می دی لاره کی له مانه ناخبره شو
تښو تښو لاپو لا بی صبره کړم
تیزی د جام ست کی له دنیا نه ناخبره شو
شیخه زه نیشه یم غرض مه کوه
غرق په پاکه مینه کی هرخوا نه ناخبره شو

بگرام ۱۲۰۱۰۱۳۶

د افغان په نامه

په نیمه خوا ژو ند کی سیخلی لوی انسان په نامه
په ناخوالی کی خو رید لی ستر ارمان په نامه
له هر تقدیر نه نښتید لی بسی نصیبه آرزو
دتیرو وږو تږو ور خو دجانا ن په نامه
چی دوختو لوړو ژورو خورو لی وی ډیر
د مرگ په خواله کی زړه سا تلی قهرمان په نامه
داد غیرت شمله چی ټیټه تر قیا مته نشی
زما د خاوری هره لویشت کی هر افغان په نامه
زه به تر مرگه آرام نه کښینم آشنا به ستایم
وطنه تابه ستایم ، وطنه تا به ستایم

بغلان ۱۳۵۸ ر ۲۱۰

دمینى یاد

مه خیره سپوږمى دا توره شپه ښه ده
غلی به خواله وا خلم مینه غله ښه ده
او ښکى دى بهینى ی پروا نه کوی
خوند کوی همدا سى یا را نه ښه ده
دښت او بیابان کی دزپه و ینى خورم
سو یو فریادو له و یرا نه ښه ده
نوره نو خو دى را ځنى لری کړه
مینه کی جنون لره سجده ښه ده
ډک زپه به داوړ په منځ کی هیر کړمه
پوړېده چی سو زپین ی نزا نه ښه ده

پروان ۱۳۶۵هـ

د انقلاب سرود

یوانسان د بدل انسان په ویاړ هڅیږی
یو ارمان د بدل ارمان په ویاړ مستیری
لوی سیلاب دستر تو فان په قافلو کی
رنځیدلی له هر خوا نه را ټولیز ی

دچابیل دچا قلم دچا کلنگک دی
لیونی دیا را نی کله پرځیری
په هر رنگ او هر هیواد او هر چمن کی
سره لاله دانقلاب را و لا پریری
قر با نی د دی سپیڅلواړما نو نو
داکتو بر په آسمان کی را څلیری
تفکر ددی کاروان په دی منزل کی
ابتکار دوا قعیت تری پیدا کیری
کامیابی درسالت په غیر کی خاندی
داپیغام له زخمی زړه نه را خوځیری
یوله بل و یل کول ورسره سم دی
داسرود دانقلاب د لته غبریری

۱۳۶۲ر۲۷ کابل پوهنتون

دهیواد ترانه

خه که مور دزوی دو ینو په غوغا شوه
لویه لار دارما نو نو خو رڼا شوه
دهیواد ترانه لوړه له پا میر شوه
افسانه دهندو کش زپه کی رسواشوه

آزادی او انقلاب غاړه تـر غاړه
ددی ستری قافلی د ژوند سبا شوه
زمانه نن په حیرانو ستر گوگوزی
خو شالی چی زیار ایستو نکوته وپړیا شوه
گردویا پونه پر میړانه باندی چورلی
ورو ستنی ژمنه شهیدلره و فاشوه
سور ایمان د مبارز د لاری توره
پیمانهددی رازو نو برا لاشوه
سوله دوست د جنگیا ليو په سنگر کی
معجزه د غور ځنگو نو په رښتیا شوه
دښمنان له خپلی ماتی نه خبر شول
کامیابی د قوتونو را په خوا شوه
دوطن بچی قربان له انقلاب شو
مسته لار د غور ځنگو نو په خلا شوه

۱۳۶۲۲۲۲ کابل پوهنتون

دانقلاب لاره

1

مسته د میړانی او رزمو نولار
تکه سره د بنکلو ار ما نو نو لار
بنکلیو شهیدا نو د امید جوړه
داد نو یو نو یو غور څنگو نولار

نن خود پخوا نه لا او چتسه شوه
داد خو شحال خان د غير تو نولار
زړه مي د دښمن پکي چاو د لي دي
لويه ، آزادي د سرو گلو نولار
تل د سر په بيه سا تل شوي ده
داد شهيدا نو د ننگو نولار
بيا چي له يو مخي لا سره شواله
داد انقلاب د نو بستو نولار

زړه مت ۱۳۵۷ز۲۳.

دارمان ساقی ته

زه به ستا پر نوم هو س دورخوشپو کړم
دازخمی زړه به آرام په تبید وکړم
توره شپه کی به دی خارم هره خواکی
انتظار به ستاد نوم د او ریدو کړم

که بیدانه شوی دگرد جهان به مخ کی
بیا آسمان ته به تلاش دجگیدو کپم
له هر زړه به دخپل زړه دردونه غواړم
خو آخر دلاری سر په ختمیدو کپم
هر مین به دخپل زړه په ویراخته کپم
گداگر زړه به محکوم په کړیدو کپم
ټول و جود به می له خاورو سره یوشی
لایه کله ازا ده دستنیس و کپم
که تن نهو روح می مه پرین ده آرامه
چارله مینی چی بی وړدسوخیدو کپم

۱۳۶۵ز ۱۲ چاریکار

وفا

يار په ياری کې وار خطاو لېشی
که زړه بایللی وی په شاو لېشی
کور او کوڅه کې ر سوا شوې دی بیا
لهورانی مینې نه جدا و لېشی

لاس به دیار په غاړه ټینگ و نیسی
نور د دوغا دوغا ملاو لسی شی
ټول غمازان به پری غصه کې ی همیش
کافر د مینی نو پخلا و لسی شی
خو د سرو شو نهو لاره و نه نیسی
د مسیحا دا رو د وا و لسی شی
سترگی د زړه په ویر پ ندی غواړ مه
خو مینه زما شوه د بل چا ولی شی

زرت ۱۳۵۶ و ۷۸

خوانی هیلی

زه مین یم دانسان دآرما نو نو
بیانگر دشمنیدانو د در دو نو
دوطن او آزادی په نا مه لو ی شوم
زه خپه دانقلاب د توفان نو نو

ناکامی او مرگ یی نشته چی ازل کی
زه لیوال ددی خپا نده بهیروولو
خونخوارا ن دگرد جها ن چی ورته یو شول
زه سپا هی ددی پیکار د سنگرو نو
محبت می خپله ژو نده شخه زده کړ
چی یی لوی کړ مه کو چنی په کړ او نو
زما مینه کی غرض او ریا نشته
ماتوم زه خوالنی د تقد یرونو
پوپریده سر کړم افسا نی له خوانی مینی
چی رښتیا شی حقایق د تقد بیرونو

۱۳۶۰ ر ۲۹

هونبیار جنون

ټول عالم خبرشو ما و نه لیده
غرو نه لر او بر شوه ما ونه لیده
چیری به یی غواړه مه له چاځینی
ټول ځان می پر هر شو ما و نه لیده

خو پوری به او بنکی پاکو مه زه
هر غم په ماسر شو ماو نه لیده
چیری چی چاو یلی پســــــــــــی ورغلم
خدایه شه محشر شو ماو نه لیده
اوس در قیبا نو د پیغــــــــــــور شومه
ژو ند خو می ابتر شو ما و نه لیده
عقله ته قربا ن شی له جنو ن خینی
ستا په ما اثر شو ماو نه لیده

کابل پو هنتون ۱۳۶۰۲۰۱۲

پسر لی ته

غږ می تر غوړو ستا د را تلو شویو
زړه می په سجده د دی بنکا لو شو لو
کله به را ځی قسمته ووا یسه
سمتې ی می فر یا د په اسو یلو شو لو

چاراته په شو نهو خندا و نه کړه
نه هی خدا یه سوال دقلید و شو لو
ډیرو می په خیری گر یوان و خندل
دا عجیب تقدیر دیا با نو شو لو
ډیرو ته می و ژر ل لسه ډیرو نه
حال می لا بتر په ژر ییدو شو او
بڼه شو چی آشنا په خپله ولیدم
داتبری آرمان می په و تو شو لو

دینچشیر دره ۱۳۴۳ ر ۱۳۶۱

دافغا نستان دموکراتیک جمهوریت اتل لومړی څارن شهید سید
حبیب ته !

حبیب

دپاکي مور لمن کي د آرزو حبیب
د غــــه د سباد امید و حبیب
لوی شو دتاریخ په غیر کــــی و خوځید
ښکلو د ښکلا د اننگـــــــو حبیب

توره شپه کی پا خیده سبباً پسی
خوار او لس د نو یو ترا نو حبیب
تورو تورو شیو خیننسی راوو ته
هغه سو خید لی پسه او زو حبیب
ژر دزسالت په غین کسسی پریو تو
داد خوا رو زا رو د اسروو حبیب
سم دانقلاب په ننگه پور تته شو
داد خو رید لو د خوا ستسوو حبیب
مپ شو خو اتل شو لوی انسان شو لو
دغه دلوگر د بیرا نسوو حبیب
خان اود هیر منی ژو ند نسه تیر شولو
داد سره لښکر د حما سسوو حبیب

کابل ۱۳۶۵۹۱۰

دسولی ناوکی

وښنیده سپر لیه ناز نین گلان
دلته ناوکی به موسیدو شو له
راشه ای ساقی دغه انگې لره
بیاد ناز پری به وینیدو نوله

چاته یی حیانه چی کتنو ، نه
اوسن راته سر تا جه د شمولوشوله
چیری چی قدم بزدی د لیمو په سر
هلته توره شپه په ستنیدو شوله
ته چی یی خفه پکی نووخانده
لاز د سباوون په لنډ یدوشوله
خه : د زخمی زړه زخمو نه مه شماره
نور می سپه غیږ په گر میدوشوله
حسنة ! دآشنا په لمن پریوتسم
بیا می غمشر یکه په درد وشوله

۱۸ - ۱۴ - ۱۳۶۵

ستا چي گلو نه په کمڅو کسی نه وی
خوند به هیڅکله په سپرلو کی نه وی

((آرمانی))

بنګلی آشنا

بنګلی آشنا چي می کو څوکی نه وی
نور به آثر په لیو نو کی نه وی
ساقی پیاله دی یا خالی را کر له
یا به مزه پدی پیالو کی نه وی
زاهده ته پی چي له خانه وایی
دابه د خدای په کتا بوکی نه وی

اوربله پام کوه خزان یی نه کپی
بیا به دا گل یه پسر لو کی نه وی
گوره دا زړه دی نه آزاده کړ لو
نور به بیا زړو نه په سینو کی نه وی
که دامین زړه په اوړو نه سوزی
نو هیڅ تاثیر به دوز خو کی نه وی

۲۰۱۲ ز ۱۳۱۵ خیر خانهمینه

الهامونه

ای دسپاؤون باده را خـه را خـه
تاته امیدونه به دروی مهزه
خاره کی امیل زماذ یار کَشوی
هالته نو گلونه به دروی مهزه

گوره ژې یدلی گل آزار نه کړې
زپه کی می عذرو نه به درو پمه زه
زلنی د آشنا می شوروه په ناز
نوی پیغامونه به در وپمه زه
ژر شه بندرگه کړه دا خمارمین
تانه امیلونه به درو پمه زه
راشه تخیل می پانی پانی کړه
دا بنمکلی یادو نه به درو پمه زه
قبر ته می خنده سپیروخاوروته
ډیر ډیر الهامو نه به درو پمه زه

۱۱۱۴ د لوگر

دو فالاپی

زړه می راته ویلو په ماڅه وشو
یار می ستیدلو په ماڅه وشو
سپهار نه ترما بنامه انتقلارگوره
یار را ځینی تللو په ماڅه وشو

زه به سلامت کړم اجلی نظر
اور هی نازولو په ما څه وشو
خدایه لیونی جنون دی وا خله پس
ماته یی خندلو په ما څه وشو
عشقی کی خو نازونه وی بی شماره تل
ما حسا بولو په ما څه وشو
څوک له بنایسته ووفانه غواړی
سخت می ازمویلو په ما څه وشو

۱۲ ر ۱۳۶۵ کابل

غزل

سپرلی ناوخته شو و عدو و خوږم
خوشالی لاپلی غمو و خوږم
د کبر جنو سترگو حال نه وایم
زه یی کتو هم ناکتو و خوږم
په ځان مغرور غروره ویسی گوره
د مینې خدای الړه سجدو و خوږم
د زمانې زړه کی په یاد به وی تل
زړگیه ستا ډیرو گیلو و خوږم
غزل به ولیکم خو و به وا ییم
زه خپل قلم خپلو خیالو و خوږم

از ار ۱۳۶۶ - کابل

غزل

تاڪه مي په سترگو کي خوبونه ځورول
مادي په سروشونديو کي لوزونه ځورول
سره څاشکي استازي دليمو په اشارو
خود مي په سرووينو کي زخمو نه ځورول
تارا ته بنودلي و جنون په يونظر
ځکه مي اويښ خوب کي ديدونه ځورول
ځان دي په تندي زما دوينودي کنه دي
ځکه مي ناپامه شنه خالو نه ځورول
ته شولي مغروره په خپل حسن باندي بيا
هيا په تصور کي تصو يرونه ځورول

۲ ر ۱۳۶۶

د پښتو غزل د پلار او نسوي استاد مير حمزه د ژوند داتيا وم
سپړلي د غورپيدو ياد ته

د غزل پلاره!

ياد د زمانو شو لي حمزه شو لي
گل مو دشملو شو لي حمزه شولي
وخت که غورولي هير يدي کله
خاي مو په ليمو شولي حمزه شولي
خير دي که بابا شوي خه خبره ده
شان مود زلمو شولي حمزه شولي
حسن تخيل ته په سجده شولو
نازمو د سپر لو شولي حمزه شولي
نن اود سبا داميدو گله
وياړ د پرو نو شولي حمزه شولي
بني د تغزل نه عقيدت گوره
پلار مود پښتو شو لي حمزه شولي

۱۳۶۶ - کابل

پيغله غزل

نن چي مي سلگو کي ميلمنه تولى
ماته مي ليمو کي ميلمنه شولى
داسي راته بيڪاري چي آشنامي شوى
زما په اسويلو کي ميلمنه شولى
سره خالو نه بده زما له وينو نه
اوس خو مي زخمو کي ميلمنه شولى
پام ساته رقيب ته ! اشاري کوى
خيري اگريوانو کي ميلمنه شولى
گوره چي نصيب سره هم جام نشي
بيا تشو پيالو کي ميلمنه شولى
پيغله شولى نا څه په نخروسره
خانده پښتنو کي ميلمنه شولى

۱۲ ار ۱۳۶۶ - لوگر

وختونه او دردونه

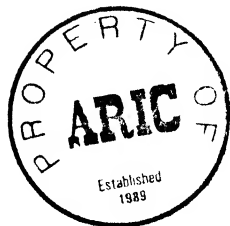
وخته نیرنگو نو ازمو یایی یم
ستا ډیرو درد ونو ازمو یلی یم
اور کی سو خید مه او خبر نه یم
زړه کی می زخمونو ازمو یلی یم
لاره کی اغزو خینی گیاه نه کړم
زه غمجنو زړ ونو ازمو یلی یم
خوان شومه خو تیری می په یاد شولی
حسنة توهتو نو ازمو یلی یم
سترگو ته دی گور مه پوهیږمه
عشقه ستار نخونو ازمو یلی یم
نه ور خچ جنت له د زاهد په لار
ژونده دوز خونو ازمو یلی یم

۲۶ ر ۱. ر ۱۳۵۹ - کابل

گران لوستونکی دی دکتاب ترلوستلو دمخه لاندی ناسمی ، سمی
کری .

سم	نامم	کریمه	صفحه
فکر اوخیال	فکر اخیال	۳	۴
کله	که	۶	۶
محترمو	محتومو	۱۴	۶
کی	که	۶	۱۵
بهیرونو	بهیرولو	۲	۴۸
ه(اضافی)	می	۱	۶۱
خه به ملامت	زه به سلامت	۱	۶۲
بخت	سخت	۸	۶۲

دشاعر پيژ ندنه :

محمد الله رازق په ۱۳۳۸ کال کې د پکتيا ولايت دزر مست د ولسولې دزازه کوهيې په کلي کې په يوه بزگره کورني کې زيږيدلې دي.

لومړنۍ زده کړې يې دزر ملي د لومړنۍ برخې په لومړنۍ ښوونځي کې پای ته ورسولي ، منځنۍ زده کړې يې دزر مست د شهيد حبيب الله زر متي په ليسه کې پای ته ورسولي .

د ۱۳۵۶ کال په پای کې دکانکو رازمويڼي له تيرو لو وروسته د کابل پوهنتون دطب په پوهنځي کې شامل او په ۱۳۶۳ کال کې له نوموړي علمي موسسې څخه بریالی راوت.

محمد الله رازق په ۱۳۶۴ کال کې دخارندوی په اکاډمي کې شامل او په همدې کال کې له نوموړي اکاډمي څخه فارغ او دڅارندوی قواوو په يوه جگړه ييزه قطعه کې دروغتيايي چارو دمسوول په توگه وټاکل شو .

ډاکتر محمد الله رازق له ۱۳۵۲ کال راپدې خوا شعر وايي او دا يې د شعرونو لومړنۍ چاپي مجموعه ده چې گران لوستونکي يې لولي .

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**